

Udskriftsdato: 23. december 2025

AFG nr 10347 af 19/12/2017 (Gældende)

Fradrag for formueforvaltningsomkostninger i kunders formueafkast ved opgørelse af individ-PAL for forsikringer uden ret til rentebonus

Ministerium: Skatteministeriet

Journalnummer: 17-1712486

Frdrag for formueforvaltningsomkostninger i kunders formueafkast ved opgørelse af individ-PAL for forsikringer uden ret til rentebonus

Et livsforsikringsselskab (spørger) udbød et markedsrenteprodukt til sine kunder. Skatterådet kunne bekræfte, at en påtænkt gebyromkostning, som kunderne overvejes pålagt at betale til spørger for spørgers rådgivning og porteføljepleje, ville være fradragsberettiget i kundernes formueafkast ved opgørelsen af kundernes individuelle pensionsafkastskat (PAL) for forsikringer uden ret til rentebonus (markedsrente-produkter).

Skatterådsmøde 19. december 2017 - SKM2018. 16. SR

Spørgsmål:

1. Kan Skatterådet bekræfte, at en påtænkt gebyromkostning, som kunderne overvejes pålagt at betale til selskab A for selskab A's rådgivning og porteføljepleje, vil være fradragsberettiget i kundernes formueafkast ved opgørelsen af individ-PAL for forsikringer uden ret til rentebonus?

Svar:

1. Ja

Beskrivelse af de faktiske forhold

Baggrund

Selskab A er et livsforsikringsselskab omfattet af de almindelige og særlige regler i selskabsskatteloven for livsforsikringsselskaber.

Selskab A sælger et markedsrenteprodukt (unit-link) til kunderne kaldet A Markedsrente. Produktet er et klasse III produkt og forsikringerne er ikke bonusberettigede.

Produktet fungerer på den måde, at kunderne vælger en risikoprofil. Dette har indflydelse på fordelingen af de aktiver, der købes til kunderne, herunder også forholdet mellem aktier og obligationer m.v. Selskab A er ejer af aktiverne og foretager investeringerne ud fra anvisninger fra Selskab A's egne investerings eksperter.

Markedsrenteprodukter tegnes i forsikringsselskaber og pensionskasser, hvor pensionsopspareren har direkte indflydelse på investeringen af pensionsmidlerne, og hvor pensionsopsparerens afkast i den rene udgave følger de faktisk foretagne investeringer. For markedsrenteprodukter er både formueforvaltningsomkostninger og afkast individuelle størrelser, der afhænger af den enkelte kundes investeringsstrategi m.v. Der er desuden ingen ufordelte bonusreserver tilknyttet markedsrenteprodukter, der kan bruges til at afholde kundens formueforvaltningsomkostninger.

Pensionsopspareren med markedsrenteprodukter skal således betale sine egne investeringsomkostninger. En fradragsret på institutniveau er derfor ikke relevant.

Pensionsopsparerne i Selskab A betaler pensionsafkastskat efter pensionsafkastbeskatningslovens § 4a (individ-PAL), og Selskab A opgør sit eget beskatningsgrundlag efter pensionsafkastbeskatningslovens § 8 (institut-PAL).

Den påtænkte disposition:

Selskab A ønsker at pålægge et gebyr, som kunderne skal betale for ydet kapitalforvaltning og porteføljepleje, dvs. pensionsopsparerens betaling for Selskab A's udlæg til investeringsrådgivere, afholdte omkostninger i forbindelse med research og afsøgning af investeringsmuligheder i markedet, juridisk assistance og lignende. Gebyret indeholder også en margin, der udgør Selskab A's skattepligtige fortjeneste ved forvaltning af kundernes midler. Gebyret faktureres på individniveau som en fast procent af hensættelsen f.eks. 0,5 %.

Spørgers opfattelse og begrundelse

Argumentation:

Da A Markedsrente er et markedsrenteprodukt, er det vores opfattelse, at den påtænkte gebyromkostning for kunderne vil være omfattet af reglerne i pensionsafkastbeskatningslovens (PAL) § 9, stk. 2, der lyder:

Stk. 2. Ved opgørelsen af beskatningsgrundlaget efter §§ 3, 6 og 7 kan de omkostninger, der i indkomståret er afholdt til forvaltning af den skattepligtige formue, fradrages, jf. dog 2. pkt. For forsikringer uden ret til rentebonus fradrages i beskatningsgrundlaget efter §§ 4 eller 4 a de omkostninger, der i indkomståret er afholdt til forvaltning af forsikringen. Omkostningerne opgøres efter skattelovgivningens almindelige regler om skattepligtig indkomst. Reglerne om skattemæssige afskrivninger bortset fra reglerne om afskrivning på driftsmidler finder dog ikke anvendelse.

Det følger direkte af bestemmelsen, at for forsikringer uden ret til rentebonus kan de omkostninger, der i indkomståret er afholdt til forvaltning af forsikringen, fradrages i beskatningsgrundlaget efter §§ 4 eller 4 a.

Bestemmelsen blev i sin nuværende udformning indsat ved lov nr. 1339 af 19. december 2008. Følgende fremgår af lovforarbejderne (L 41 fremsat den 30. oktober 2008 – specielle bemærkninger til § 1, nr. 13):

” For markedsrenteprodukter foreslås fradragsretten i institutbeskatningen erstattet af en individuel fradragsret i beskatningsgrundlaget efter § 4 eller § 4 a for den enkelte pensionskunde. Der er ikke tilsigtet nogen udvidelse af fradragsretten, men blot en omplacering af fradragsretten fra institutniveau til individniveau. ”

”--- For markedsrenteprodukter er såvel formueforvaltningsomkostninger som afkast individuelle størrelser, der afhænger af den enkelte kundes investeringsstrategi m.v. --- Pensionsopsparere med markedsrenteprodukter skal således betale deres egne investeringsomkostninger, hvorfor en fradragsret på institutniveau ikke er anvendelig efter omlægningen af pensionsafkastbeskatningen”.

”For god ordens skyld bemærkes, at et livsforsikringsselskab ikke har fradrag i selskabsskatten for de formueforvaltningsomkostninger, der efter forslaget er afholdt direkte af pensionsopsparereren. I den situation, hvor selskabet i første omgang afholder formueforvaltningsomkostningerne, der efterfølgende refunderes af kunden, hvorved det bliver kunden, der endeligt afholder formueforvaltningsomkostningerne, får livsforsikringsselskabet fradrag i den selskabsskattepligtige indkomst for formueforvaltningsomkostningerne som driftsomkostninger, ligesom kundens refusion af formueforvaltningsomkostningerne medregnes til den selskabsskattepligtige indkomst som en indtægt. ”

På baggrund af lovens ordlyd og forarbejder må det anses for uomtvisteligt, at det påtænkte gebyr vil være en omkostning til forvaltning af forsikringen, som kan fradrages hos den enkelte pensionsopsparer på individniveau. Pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2, blev således netop ændret for at tage højde for, at et fradrag på institutniveau ikke harmonerer med omlægningen af pensionsafkastbeskatningen.

Den omstændighed, at gebyret indeholder en fastsat fortjenstmargen, ses ikke at ændre på dette forhold. Den i gebyret opkrævede fortjeneste til Selskab A er selskabsskattepligtig og ses ikke i sig selv at påvirke pensionsopsparerens fradragsret i individpensionsafkastskatten.

Der kan i den forbindelse henvises til TfS 1992.42 SKM, hvorefter det ikke anses som en disposition i strid med vilkårene for ordningen, jf. pensionsbeskatningslovens § 30, og heller ikke som en afgiftspligtig udbetaling, at et pengeinstitut hæver gebyrer for porteføljepleje på en kontant kapitalpensionskonto.

Når et pengeinstituts hævning af gebyrer på en pensionskonto ikke er "en hævning i utide" efter reglerne i pensionsbeskatningsloven, kan det kun være, fordi det anses for at være en sædvanlig udgift, der er tæt knyttet til pensionsordningen. I relation til pensionsafkastbeskatningsloven må et sådant gebyr til pengeinstituttet anses som en omkostning til formueadministration, som dermed fragår i individskatten. Det samme må gøre sig gældende for markedsrenteprodukter i livsforsikringsselskaber.

Konklusion:

Det er vores opfattelse, at den påtænkte gebyromkostning vil være fradragsberettiget i kundernes formueafkast ved opgørelsen af individ-PAL for forsikringer uden ret til rentebonus i medfør af PAL § 9, stk. 2.

SKATs indstilling og begrundelse

Spørgsmål 1

Det ønskes bekræftet, at en påtænkt gebyromkostning, som kunderne overvejes pålagt at betale til Selskab A for Selskab A's rådgivning og porteføljepleje, vil være fradragsberettiget i kundernes formueafkast ved opgørelsen af individ-PAL for forsikringer uden ret til rentebonus.

Begrundelse

I henhold til pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2, kan formueforvaltningsomkostninger fradrages i pensionsopsparernes individuelle beskatningsgrundlag opgjort efter pensionsafkastbeskatningslovens § 4-4a, hvis ordningen er en såkaldt markedsrenteordning (forsikring uden ret til rentebonus). Det er oplyst, at produktet A Markedsrente er et markedsrenteprodukt, hvor pensionsopsparernes afkast følger den valgte risikoprofil, og hvor forsikringerne ikke er bonusberettigede. Det er SKATs opfattelse, at A Markedsrente opfylder kriterierne for at være en forsikring uden ret til rentebonus omfattet af pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2.

Det er oplyst af spørger, at kunder med produktet A Markedsrente skal betale et gebyr for ydet kapitalforvaltning og porteføljepleje, dvs. pensionsopsparerens betaling for spørgers udlæg til investeringsrådgivere, afholdte omkostninger i forbindelse med research og afsøgning af investeringsmuligheder i markedet, samt juridisk assistance.

Det lægges til grund for svaret at den nævnte juridiske assistance vedrører investeringsområdet (formueforvaltning) hos Selskab A. Det er SKATs opfattelse, at de nævnte ydelser som udgangspunkt er omfattet af fradragsretten for formueforvaltningsomkostninger i pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2, da de nævnte omkostninger er afholdt for at sikre, erhverve og vedligeholde indkomsten fra investeringsaktiverne.

Spørger har oplyst, at gebyret også indeholder en margin, der udgør Selskab A's selskabsskattepligtige fortjeneste ved forvaltning af kundernes midler. Spørgsmålet er herefter om denne fortjenstmargen også er fradragsberettiget som en formueforvaltningsomkostning, jf. pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2.

Det er SKATs opfattelse, at pensionsinstitutter i institutbeskatningen udelukkende kan fradrage de faktisk afholdte formueforvaltningsomkostninger efter pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2, og at der således ikke kan fradrages en fortjenstmargen, som lægges oven i de faktisk afholdte omkostninger. Dette var også tilfældet i de før 2010 gældende regler. I henhold til lovforarbejderne er der ikke tilsigtet nogen udvidelse af fradragsretten for formueforvaltningsomkostninger i forhold til de før 2010 gældende regler, men blot en omplacering af fradragsretten fra institutniveau til individniveau. Dette kan isoleret set tale for, at en opgjort fortjenstmargen heller ikke er fradragsberettiget på individniveau i pensionskundernes beskatningsgrundlag opgjort efter PAL §§ 4-4a.

Det er imidlertid SKATs opfattelse, at der for selskabsskattepligtige livsforsikringsselskaber kan være andre forhold, som skal tillægges vægt. Efter SKATs opfattelse tager forarbejderne ikke direkte stilling til spørgsmålet om fortjenstmargen, men tager derimod mere stilling til, at fradragsretten fortsat alene skal vedrøre omkostninger, der er afholdt for at sikre, erhverve og vedligeholde den skattepligtige indkomst.

De formueforvaltningsomkostninger i form af en fortjenstmargen, som overvæltet på pensionskunderne, vil resultere i en tilvækst i selskabets egenkapital, som vil blive selskabsbeskattet hos spørger. Tilvæksten i egenkapitalen i et selskabsskattepligtigt livsforsikringsselskab bliver ikke beskattet efter pensionsafkastbeskatningslovens § 8. Det er således fastlagt, at en fortjenstmargen skal selskabsbeskattes og ikke pensionsafkastbeskattes, og der foreligger efter SKATs opfattelse ikke en omgåelsesmulighed. Der er efter SKATs opfattelse i beskatningssystemet for selskabsskattepligtige livsforsikringsselskaber taget stilling til, at pensionskunderne og livsforsikringsselskabet er forskellige skattesubjekter, der ikke nødvendigvis har interessesammenfald i alle forhold, herunder om gebyrernes størrelse.

Det må efter SKATs opfattelse tillige tillægges vægt, at det er en sædvanlig forretningsmæssig disposition, at et kommercielt livsforsikringsselskab ønsker at opnå en fortjenstmargen på relationen til deres kunder.

Det er derfor SKATs opfattelse, at også den del af gebyret for formueforvaltningsomkostninger, der udgøres af fortjenstmargen, kan fradrages efter pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2, i pensionskundernes beskatningsgrundlag efter pensionsafkastbeskatningslovens § 4a, for forsikringer uden ret til rentebonus. SKAT lægger til grund for besvarelsen, at fortjenstmargen ikke på et senere tidspunkt tilbageføres fra livsforsikringsselskabets egenkapital til pensionsopsparerne.

Der er ved nærværende besvarelse ikke taget stilling til, om en fortjenstmargen på formueforvaltningsomkostninger er fradragsberettiget efter pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2, for markedsrenteordninger i pensionskasser, idet der i dette tilfælde i givet fald vil ske en egenkapitalopbygning, som hverken selskabsbeskattes eller pensionsafkastbeskattes, hvilket er i modstrid med lovens intentioner.

Indstilling

SKAT indstiller, at spørgsmål 1 besvares med ”ja”.

Skatterådets afgørelse og begrundelse

Skatterådet tiltræder SKATs indstilling og begrundelse.

Lovgrundlag, forarbejder og praksis

Spørgsmål 1

Lovgrundlag

Pensionsafkastbeskatningslovens § 9, stk. 2:

Stk. 2. Ved opgørelsen af beskatningsgrundlaget efter §§ 3, 6 og 7 kan de omkostninger, der i indkomståret er afholdt til forvaltning af den skattepligtige formue, fradrages, jf. dog 2. pkt. For forsikringer uden ret til rentebonus fradrages i beskatningsgrundlaget efter §§ 4 eller 4 a de omkostninger, der i indkomståret er afholdt til forvaltning af forsikringen. Omkostningerne opgøres efter skattelovgivningens almindelige regler om skattepligtig indkomst. Reglerne om skattemæssige afskrivninger bortset fra reglerne om afskrivning på driftsmidler finder dog ikke anvendelse.

Pensionsafkastbeskatningslovens § 4a, stk. 1-2

Livsforsikringsselskaber, pensionskasser og pensionsfonde med ordninger omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1 og 4, kan vælge at opgøre det skattepligtige afkast efter stk. 2-10 i stedet for at opgøre det skattepligtige afkast efter § 4. Valget er bindende og træffes ved overgang til beskatning efter denne lov, jf. dog § 31, stk. 3.

Stk. 2. Det skattepligtige afkast opgøres som summen af:

1. Rente i henhold til forsikringsaftalen og rentebonus, der tilskrives depotet fratrukket betaling for garantier og betaling af kursværn. Forsikringens depot opgøres som indbetalte forsikringspræmier og overførsler fra særlige bonushensættelser med fradrag af omkostnings- og risikopræmie og gebyrer og med tillæg af rente i henhold til forsikringsaftalen, omkostnings-, risiko- og rentebonus, hensættelsesforøgelse og -nedsættelse i tilfælde af forsikringsbegivenhedens indtræden og med fradrag af forsikringsudbetalinger.
2. Andre beløb, der tilskrives depotet, og som hidrører fra investeringsafkast.
3. Rentebonus, der ikke er tilskrevet forsikringens depot, men som på anden måde er knyttet til forsikringen eller pensionskasseordningen.
4. Tilskrivning til særlige bonushensættelser tilknyttet forsikringen eller pensionskasseordningen, der stammer fra investeringsafkast.
5. Udbetalinger i årets løb med tillæg af skattebeløb indeholdt efter § 21, stk. 2, 2. pkt., der i henhold til pensionsordningen udbetales fra midler fra livsforsikringsselskabets m.v. investeringsafkast direkte til den berettigede.
6. Skattebeløb indeholdt efter § 21, stk. 2, 2. pkt. (...)

Pensionsafkastbeskatningslovens § 8, stk. 1-2:

Livsforsikringsselskaber og forsikringsselskaber m.v. som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 10-12, skal beskattes af ufordelte midler og rente og beløb fra egenkapitalen, der tilskrives tekniske hensættelser, jf. stk. 4, efter stk. 2-6.

Stk. 2. Ved ufordelte midler forstås hensættelser til kollektivt bonuspotentiale, ufordelte kollektive særlige bonushensættelser og akkumuleret værdiregulering, jf. lov om finansiel virksomhed og bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser, som ikke beskattes efter § 4, stk. 5, eller § 4 a, stk. 3. (...)

Forarbejder

L 41 – fremsat 30. oktober 2008 (lov nr. 1339 af 19. december 2008).

” 3.1.4. Fradrag for formueforvaltningsomkostninger på individniveau for markedsrenteprodukter

3.1.4.1. Gældende regler

Efter den nye pensionsafkastbeskatningslov, der har virkning fra og med indkomståret 2010, videreføres fradraget for pensionskasser m.v. i § 9, stk. 2. For livsforsikringsselskaber m.v. videreføres fradraget for

formueforvaltningsomkostninger indirekte via lagerbeskatningen i § 8, da de formueforvaltningsomkostninger, der er afholdt af de ufordelte midler, har nedsat ultimoværdien af indkomstårets ufordelte midler og dermed beskatningen efter § 8.

3.1.4.2. Lovforslaget

For markedsrenteprodukter foreslås det, at fradragsretten for formueforvaltningsomkostninger i institutbeskatningen for henholdsvis pensionskasser m.v. og livsforsikringsselskaber m.v. erstattes af en individuel fradragsret i beskatningsgrundlaget for den enkelte pensionskunde. Dette skyldes, at pensionsinstituttet efter omlægningen af pensionsafkastbeskatningen ikke længere har mulighed for at udnytte en fradragsret for formueforvaltningsomkostninger vedrørende markedsrenteprodukter. Der er således ingen ufordelte bonusreserver tilknyttet markedsrenteprodukter, og kunden skal derfor betale sine egne formueforvaltningsomkostninger.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 13, samt bemærkningerne hertil. ”

Specifikke bemærkninger til § 1, nr. 13:

”Til nr. 13

Efter gældende regler kan formueforvaltningsomkostninger fratrækkes på institutniveau. Det kræver dog en konkret vurdering af de enkelte omkostninger og deres sammenhæng for at afgøre, hvorvidt der er fradrag for netop denne type omkostning. Kun de omkostninger, der i indkomstårets løb er afholdt til forvaltning af den skattepligtige formue, kan fradrages. Der er således ikke fradrag for omkostninger til forvaltning af formue, som ikke er PAL-skattepligtig. I tvivlstilfælde må omkostningerne til formueforvaltning fordeles skønsmæssigt.

Efter den nye pensionsafkastbeskatningslov, der har virkning fra og med indkomståret 2010, videreføres fradraget for pensionskasser m.v. i § 9, stk. 2. For livsforsikringsselskaber m.v. videreføres fradraget for formueforvaltningsomkostninger indirekte via lagerbeskatningen i § 8, da de formueforvaltningsomkostninger, der er afholdt af de ufordelte midler, har nedsat ultimoværdien af indkomstårets ufordelte midler og dermed beskatningen efter § 8. For god ordens skyld bemærkes, at livsforsikringsselskabet som udgangspunkt har fradrag i den selskabsskattepligtige indkomst for omkostninger efter de nærmere regler i statsskatteloven m.v. om fradrag for driftsomkostninger. De skal imidlertid samtidig indtægtsføre de formueforvaltningsomkostninger, som dækkes af de ufordelte midler. Fradraget i den selskabsskattepligtige indkomst bliver herved nedbragt med et beløb svarende til det beløb, der er givet (indirekte) fradrag for i de ufordelte midler efter pensionsafkastbeskatningsloven.

For markedsrenteprodukter foreslås fradragsretten i institutbeskatningen erstattet af en individuel fradragsret i beskatningsgrundlaget efter § 4 eller § 4 a for den enkelte pensionskunde. Der er ikke tilsigtet nogen udvidelse af fradragsretten, men blot en omplacering af fradragsretten fra institutniveau til individniveau. Der er med andre ord ikke tilsigtet nogen ændring i, hvilke typer formueforvaltningsomkostninger, der er fradragsberettigede efter gældende regler og efter den nye pensionsafkastbeskatningslov på henholdsvis institut- og individniveau.

Efter gældende regler bliver pensionsinstituttet beskattet af årets formueafkast, dvs. både den del, der henføres til egenkapitalen, ufordelte bonusreserver og til pensionsopsparerne. Pensionsinstituttet kan således udnytte hele fradraget for formueforvaltningsomkostninger. Efter omlægningen af pensionsafkastskatten til individniveau er pensionskunden skattepligtig af den del af formueafkastet, der tilskrives depotet. Pensionskassen er skattepligtig af resten af formueafkastet efter pensionsafkastbeskatningsloven, hvorimod

skattepligten af denne del for livsforsikringsselskaber er fordelt mellem en midlertidig pensionsafkastbeskatning af tilvæksten i de ufordelte bonusreserver og selskabsbeskatning af egenkapitalen.

Markedsrenteprodukter (bemærkningerne til forslaget anvender generelt de populære betegnelser for forsikringer med og uden ret til rentebonus - nemlig henholdsvis gennemsnitsrenteprodukter og markedsrenteprodukter. I selve lovteksten anvendes betegnelserne forsikring med ret til rentebonus og forsikring uden ret til rentebonus) er f.eks. unit-linked ordninger, der tegnes i forsikringsselskaber og pensionskasser, hvor pensionsopsparerer har direkte indflydelse på investeringen af pensionsmidlerne, og hvor pensionsopsparerens afkast i den rene udgave følger de faktisk foretagne investeringer. For markedsrenteprodukter er såvel formueforvaltningsomkostninger som afkast individuelle størrelser, der afhænger af den enkelte kundes investeringsstrategi m.v. Der er desuden ingen ufordelte bonusreserver tilknyttet markedsrenteprodukter, der kan bruges til at afholde kundens formueforvaltningsomkostninger. Pensionsopsparere med markedsrenteprodukter skal således betale deres egne investeringsomkostninger, hvorfor en fradragsret på institutniveau ikke er anvendelig efter omlægningen af pensionsafkastbeskatningen.

For god ordens skyld bemærkes, at et livsforsikringsselskab ikke har fradrag i selskabsskatten for de formueforvaltningsomkostninger, der efter forslaget er afholdt direkte af pensionsopsparerer. I den situation, hvor selskabet i første omgang afholder formueforvaltningsomkostningerne, der efterfølgende refunderes af kunden, hvorved det bliver kunden, der endeligt afholder formueforvaltningsomkostningerne, får livsforsikringsselskabet fradrag i den selskabsskattepligtige indkomst for formueforvaltningsomkostningerne som driftsomkostninger, ligesom kundens refusion af formueforvaltningsomkostningerne medregnes til den selskabsskattepligtige indkomst som en indtægt. ”

Praksis

TfS 1992.42

Skattedepartementets afgørelse af 10. december 1991

På forespørgsel fra en bank udtalte SKM, at gebyr for porteføljepleje af midlerne i en kapitalpension kan debiteres kapitalpensionskontoen uden skatte- eller afgiftsmæssige konsekvenser for pensionsopsparerer.